

مقایسه ترکیبات اسانس حاصل از بذر رازیانه توده مشهد و شیراز

لیلی صفائی، حسین زینلی، بابک بحرینی نژاد

اعضاء هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی اصفهان

به منظور مقایسه کمی و کیفی اسانس بذور رازیانه توده مشهد و شیراز، آزمایشی طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۸۳ در ایستگاه تحقیقاتی شهید فزوه اصفهان اجرا شد و در آن بذور هر دو ژنوتیپ در اواسط مرداد ماه و قبل از رسیدگی کامل (هنگامی که بذور به حد کافی سفت شده و به رنگ خاکستری مایل به سبز درآمدند) جمع آوری گردید و پس از خشک شدن به روش تقطیر با آب، اسانس گیری انجام شد. عملکرد اسانس در توده مشهد برابر با ۱/۸٪ و در توده شیراز ۱/۷۵٪ (بر اساس وزن بذر خشک) به دست آمد. شناسائی اجزاء موجود در اسانس به کمک شاخص های بازداري آن ها در گاز کروماتوگرافی و مقایسه آن ها با مقادیری که در منابع مختلف برای هر ترکیب منتشر شده تعیین گردید. نتایج نشان داد که اسانس توده مشهد و شیراز هر کدام دارای ۱۴ ترکیب می باشند که مجموعاً ۹۶/۴٪ از وزن اسانس توده مشهد و ۹۸/۳٪ از وزن اسانس توده شیراز را تشکیل می دادند. به ترتیب در اسانس مشهد: (E)- anethole (۶۹/۳٪)، α -fenchone (۱۳/۵٪)، limonene (۸/۱٪)، α -pinene (۱/۶٪)، 1,8-cineole (۱/۱٪) و در اسانس توده شیراز: (E)- anethole (۶۹٪)، α -fenchone (۱۱/۸٪)، limonene (۸/۴٪)، methy chavicol (۲/۲٪)، α -pinen (۱/۷٪) و γ -terpinene (۱/۱٪) بیشترین درصد اسانس را تشکیل دادند.